

LES FALLES

Suplement al número 141 de LA CHALA

20

séntima.

LES FALLES

* AÑ II. * SUPLEMENT AL NÚM. 141 DE «LA CHALA» *

ESTAMPA

SILUETES HISTÓRIQUES

FLAMES DEL VOLER

El casament del "Garrufo"

Més de vint dies feia en qu' els chiquets del barri de les Escoles-Pies, eridan per el vehinat la "estoreta velleta", habien arreplegat una montoná de trastos veus, qu' almasenaben en les cuadres del escolapios, pera la falla tradisional. Era una febra anual arramblar en tot lo dels porches, pera fer més gran el combustible de la falla.

No havia art, no pensaba el vehinat en caricaturar costums ni visis; sols se pensaba en cremar trastos, y al calor d' éstos pasar la velà molt divertida. Y els chiquets del barri, fets a la costum, en les seues chillaſses pregonant la festa, contribuïen al goig dels machors, arreplegant trastos vells pera la falla.

Costums de choventut, realitat històrica qu' ha vengut a fer gran la festa de les falles.

En la plaseta de l' Escola-Pia tenia fama la falla; no perque tingueria art ni simbolisara res, sino perque desde qu' el "Alcalde Catarrillo" (valent antic), hasta l' esmolaor y el cadire de la plaseta, tots han seguit fiels tradicionals d' esta costum divertida. Y la creuera era sempre la vespr de San Chusep.

Després del toc d' *Ave María* del convent dels escolapios, els chiquets no's podien aguantar, y de les cuadres dels mateixos anaben traient els trastos pera la crema.

Feen la montoná en la plasa.

El goch y l' algarabía eren populars.

Al moment les flames inundaben de llum aquell barri, fosch y estret, qu' algú dia fon fama de valents y sonaes.

Era la falla, que consumia lo inútil, lo qu' havia segut y no era, perqu' el foc tot ho purifica, y en sa flama, al elevarse, crea una ilusió nova sobre allò tradisional que desapareix.

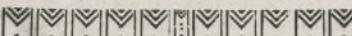
Era entones Miguel Sales "Garrufo" el element més tem-

plat del barri, estava en plena popularitat. Lo mateix puchaba en globo, que rejoneaba un bou, que feia el *hombre-hierba*, y sa fama, com a torero, cubrí tota una època.

Chove, templat, presumit, si gallardia inundaba tot el carrer de la Parra (hui Pintor Domingo). Era el fester preis, el més chiquet dels chiquets que demanaven, descarats, la "estoreta velleta". Ell, y son chermá Pepe el "maná", eren els tècnics de la falla.

Si templat era Micalet, no era menos Lola la "Morena". Era s' garrera de la fàbrica, y estaba realquillà en casa de Huiseta la "Figuera" (que venia figues y pances al cantó de la Lloncha, en lo Mercat). Lola, en plena choventut li se morí sa mare, y degut a este cas, y un deslís amorós que tingué en el seu poble (Alboraya), vingué a València y se hospedà en este barri castis.

Micalet y Lola pronte simpatisaren.

Guilindaines

Vullguí plantar una falla, y asunt no puguí trobar; sense ser ninot de falla fon yo el que me vaig cremar.

Cuan més llunt me trobe d' ella me pareix que está més prop. Vostés no saben per què? Pues, francament, yo... tampoc.

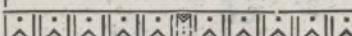
— Si yo et vulle y tú me vols, que més podem desichar?

— Que no se opone ton pare, y mos deixe festechar.

Té la sonrisa d' un ànchel, té de la rosa el color, té l' ulls com el asabache..., y em té fet un borinot.

La dona que en mí se case, buñolera té que ser; a vore si així li compren estos buñols que sole fer.

PASCUAL GREGORI (FILL)

Toto el vehinat havia entregat al foc cuant d' inútil tenia. La choventut llauchera feu dia-blures botant la falla, y poc a poc ésta anà disminuint en sa potència, hasta que sols quedà el rescoldo, imitant la vellea de la vida.

En este presis moment es cuan escomensa la falla dels homens y desanareixen els chiquets.

U dels chovens més simpàtics del barri de les Escoles-Pies, "Feliu", aporta la guitarra y sa veu eandansiosa; el "Garrufo", canta namenco, les dones chillen, alborotaes, demanant cuentos de color puchat, y alrededor del foc, tot brasa, es convertix la velà tradisional, armònica y antiga.

La falla ya no existix. Les flames s' han apagat, y sols queda d' elles l' esperit fosfòric. Ya no queda res que cremar.

Castañes y criadilles torra el grupu desvelat, pera ferse un trago...

— Escalte, morena (diu el "Garrufo"), i vol aseptar de mí una castañia?

— Y vosté, i accepta esta eriailla? Tinga una poca sal, que sense sal no hia grasia.

Micalet y Lola s' apartaren un poc de la reunió y murmuraren bens asoles.

Al vórels arrineonats, protestà el grupu, y una veu digué: "Que fa fosca!"

Entones el "Garrufo" contestà: "No hia fosca, perque arrix una nova flama." Y tirà la gorra al foc pera revivar l' escombro, y ella tirà el mocador florehat que cubría son chentil pit. La falla revivà un moment.

Eren les flames del voler, qu' iluminaben per un moment la di-cha futura del "Garrufo" y Lola la "Morena".

Ya ha pasat Sen Chusep. Y en el solitari carreróns del barri se sent el trotar macheusos d' un jamelgo. Es Micalet el "Garrufo", qu' en un hosut caball de la plasa de bous passa, presumit, per la porta d' aon viu la "Morena".

— Es qu' en cara flamechaba la falla de Sen Chusep!

BRUNO G. ALBARRACIN

1929.

Si vol vosté un periòdic ben informat compré EL FALLERO

Ayuntamiento de Madrid

ENTRE AMICS

(Al amic Rafellet Ruiz Nogueroles.)

—Ya saps que t' apresie, Pepe; y com t' estime, volguera... —No pases avant, Mariano: que se fem atra copeta de casalla?

—¡No, home, no!

—De cofanç!

—Tampoc.

—De crema de café?

—Ni d' aigua seltz.

—Ya sé lo que vols: ¡Servesa! —Lo que vullc es que me cregues, y no begues.

—¡Que no bega! —Es que vols beure tú asoles? —Ningú dels dos, prou de juerga; estem dansant tot el dia entre 'l cafetí, la tenda, el bar y casa els falleros.

Ara, a vore si mos pega...

—¡A mí no 'm pega ningú! —Ya heu sé, home, ¡més calguera! Es que no 'm deixes parlar. Vullc dir, que prengam la fresca; que mos pague l' aire, anem.

—¡Ah, bueno; es que a mí no 'm pega ningún naixgut.

—¡Olé els homens! —Lo dit, ya está dit.

—¡Apreta

eixa mia, Pepet!

—Che, Nelo, posan dos més de la Sierra.

—Begam; pero pague yo.

—Tú, a beure, y bolchacà queta; hui es el meu sant, y en tot l' añ pa mí no hia machor festa.

—¡Asó es més fort qu' el petrólio!

—S' haurá equivocat d' aixeta. Prengam, pa llevar el gust, atra cosa.

—Que la prenga el moro Musa; el montant es lo que prene yo, dispensam.

—¡Que hui es el meu sant, Mariano!

—Y pa tú es la machor festa. Ya ho has dit aváns. ¡Pero, home, ya n' hia prou!

—¡Que tens presa! —Es tart, y volguera vore cremar les falles.

—Che, esperat sine minuts no més. Nelet, posa dos copes d' absenta, qu' es lo primer qu' ham begut.

—¡Pero estás loco!

—Y, en regla, después ne poses dos més de Jerés de la Frontera.

—Pero, ¡Pepe!... —Y dos casalles, dos de ron de la Negreta,

dos de marca, de coñac, dos del tarro de Chinebra, clóchines, gambes y papes, y dos dobles de servesa.

—¡Che, aixó tot ho ham pres ya así!

—Vulle que repetim la essena pera commemorar ara el sant de la meua Pepa.

—Si ella ya m' ha convidat cuan aní a buscarme!

—Pensa, que hui es San Chusep, Mariano.

—Y pa tú es la machor festa.

—Tots som Pepes en ma casa; Pepe, 'l chic, y la chiqueta, Pepica; qu' així ho volguerem Deu, yo y la meua parenta. Y ham de repetir, per tots, tot lo que demanat queda.

—¡Qué dius! ¡Qu' ham de repetir tantia beguda!... Che, esperat sentat que torna en seguida.

—¡Qué vols que begam magnesia?

—Che vine así! ¡Vacha uns homens! Ya se vorem.

—¡Hala, arrea! (Me té més por qu' a les fieres!) —¡Adiós, Pepe! (Che, qué pell-mall!)

CH. B. ARGENT MORALES

Els bosetos més ben dibuxats els podrán vore en EL FALLERO

Buñols de drap

La chica que balla el shimmy, y el moño a lo "chic" se talla, corre perill de cremarse al arrimarse a la falla.

Estos, Fabio, ¡ay dolor!, que ves ahora campos de soledad, mustio collado fueron un tiempo Bajada San Francisco, plaza de Castellar, bello arbolado.

Yo no sé per qué encarreguen l' asunt a artistes de talla sent una cosa tan fàcil: porque enséns un misto y falla.

Que desde València al sel May s' ha dit en més raï, porque agarres el tranvía y tens música y blavor.

El tío Nelo vingué d' Albal a vore les falles, y ante un urbano es quadrà... creguentse qu' era l' Alcalde.

Antes eren "Don Pepito" y el "Hombre-Poste" el anunçio; hui es la "Niña-escaparate", y demà mon amic Lusio.

S. CHARDI

La falla que mos fea falta

Al vollgut y cult perio-diste Rafael Alemán Quero.

May habérem cregut que en València habíen tans valensiáns.

No es prou haber naixut a la sombra del "Miçalet" pera obtindren este títul. Nosotros li donem eixe nom al que, ademés de sa naixansa, posa el cariño, el entusiasme y la fe en defendre els interessos y fueros de València; pero ha sigut prou que mos han volgut postergar pera que s' hacham sentit valensiáns de tot cor, disposats als machors sacrificis, com aquells nobles y valents de *Les Chermanies*.

Ha sigut una bofetá mereixuda a la nostra apatia e individualisme, que ha tingut la virtut de enséndremos la pòlvora de nostres venes, omplint l' espay de trons.

Valensiáns: ya tenim la falla que mos fea falta, ya li hem pegat foc en entusiasme. Tots debem procurar que no se apague en nostre cor el caliu del cariño per esta terra única, la que amorosament acullí els cosos de nostres abuelos el dia que, cansats de la vida, emprengueren el últim viache, pera que, al encontrarlos per el camí, els pogam dir: "Mireula; aquella València que vosotros defenguereu hasta pedre la vada, ha sigut per vos-

tres fills engrandida y proclamá per la fama als quatre vents: nosaltros cumplirem en nostra obli-gació; que fasen la mateixa els nostres fills, pera honrar als seus pares."

PEPE BORJA
València, Mars 1929.

Versos que dedique a un Pepe

—¡Plores, Amparo! ¡Qué vols! —¡Bunyols!

—Tinlos. —I per qué no calles? —I les falles?

—No te dit que te portaria! —¡Qué alegria!

Com la nineta, els grandots, cuan aplega el típic dia, es tornem uns monyicots, perque Sen Jusep envia lo que nos agrada a tots: ¡bunyols, falles y alegria!

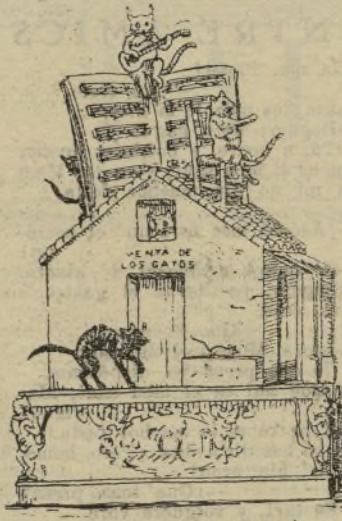
—Sent que vosté, que es amant de la terreta, hui ausent, no se troba entre la gent que està la festa animant. ¡Vatja, amic, que lo seu Sant es bullanguer y castis! Just que recorde este encís... com el que li diga jo:

—Li desitje un jorn tan bo, que no anyore el paradís!

VICENTE CIRUJEDA ROIG

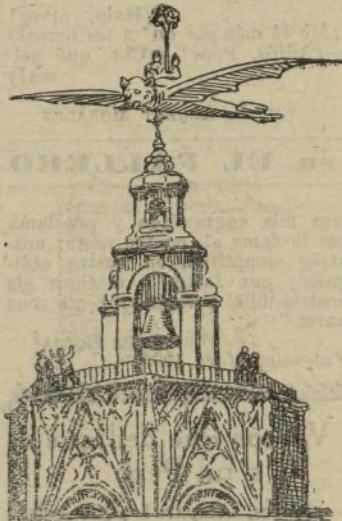
Mestre Aguilar-M. Perelló
La reforma de la plaza d' Enricio Castellar y desaparisió del Nau del carrer del Llop.—Autor: La Comisió.

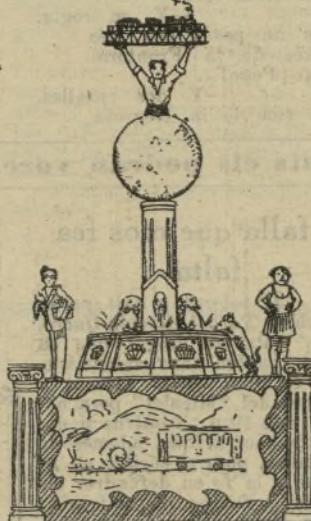
Sagunto-Sant Antoni
Una ingeniosa alusió a "La Venta de los Gatos". ¡Atensió, mestre Serrano!—Autor: García Escrivá.

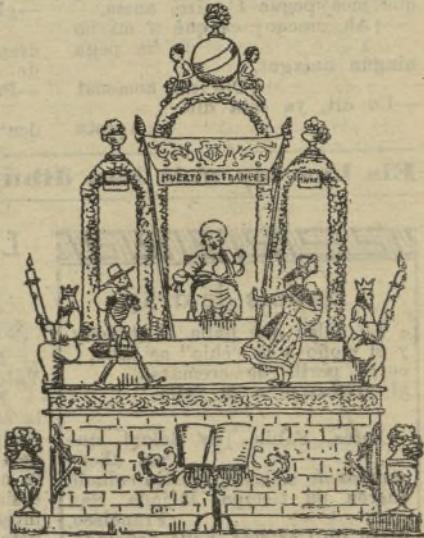
Plasa Pellicers
El boxeo es hui el que impera en el mon.—Autor: J. Ramón.

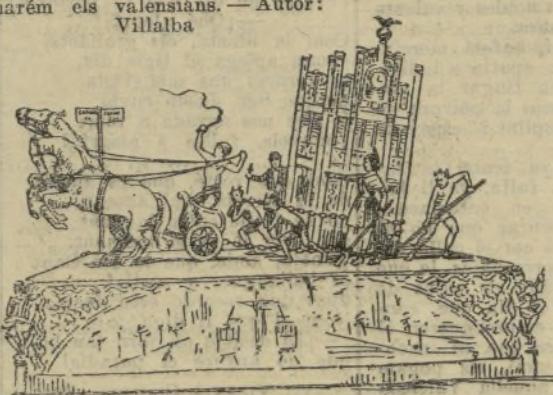
Grabador Esteve-Sorní
Dins pocs anys hasta en aeroplano, en forma de rata-pená, viacharém els valensiáns.—Autor: Villalba

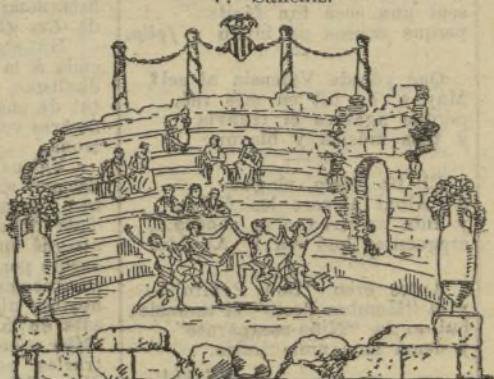
Luis Cendoya (Port de Sagunto)
Aludix al fàtbol y a la lentitud dels trens.—Autor: La Comisió.

Pintor Domingo-Graucho-Castro
Els milaeres de Mahoma.—Autor: V. Sanchis.

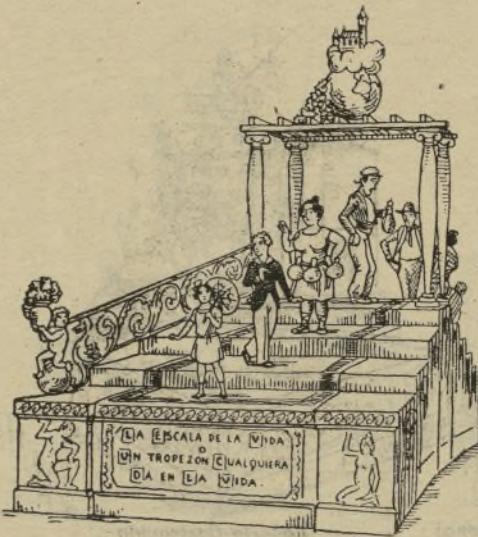
Llibrers-Canalejas En Sala
Els titánics esforços que han fet per trasladar la estació de Nort.—Autor: A. Catalá.

Sagunto-San Guillem
Una remembranza del circo romà de Sagunto.—Autor: C. Cortina.

Cirilo Amorós-Hernán Cortés.
Sobre una gran carabasa s' alsa,
arrogant, la moral. Pareix que
aludixca a un aconteiximent po-
tic de gran transcendència.—Au-
tors: Llácer y Pitarch.

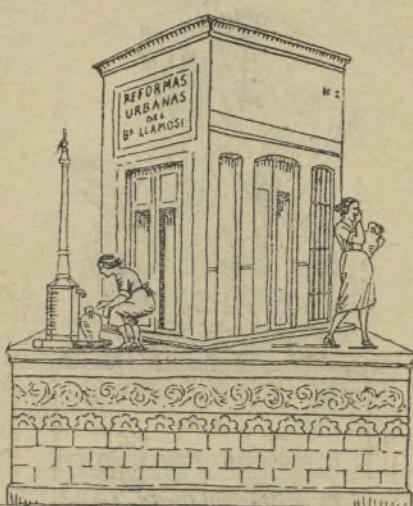
Lepanto-Doctor Monserrat
En la vida es peguen molts tro-
pesos, y entre ells n' hian al-
gúns que..., ya, ya!—Autor:
F. Roda.

Conde de Salvatierra
Así van la Sienisa y el curan-
derismo "dè poder a poder".—
Autor: G. Cotanda.

Carda-Murillo
L' amor burlantse d' un vell que
pretén a una chove.—Autor: Miró.

Barrio del Llamosi
També este barri té dret a
les reformes urbanes, pues con-
tribuix com tot el mon a les
càrregues ciutadanes.—Autor:
La Comisió.

Maldona-Embañ-Vinatea
Hian horts fatals: el del Fran-
sés era uno d' ells. En atres,
hia qui fa la santísima.—Au-
tor: Luis Archelós.

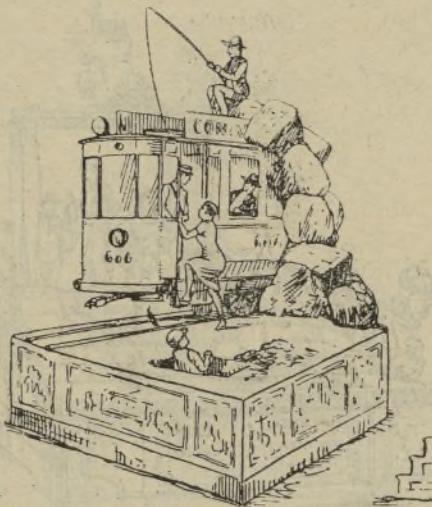
Plasa San Chusep (Gandia) ...
A pas de tortuga. Aixina van
els ferrocarrils.—Autor: Vidal
Ferrer.

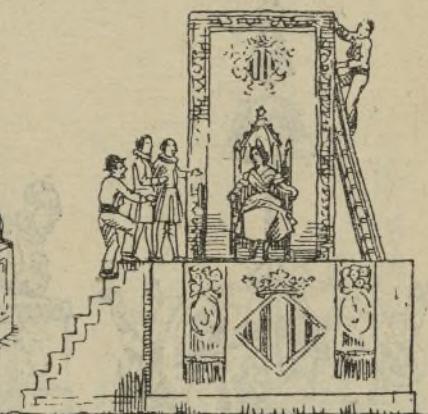
Pi y Margall
Una que va en un carroche de la
época romana. Ignorem a qué pu-
ga aludir.—Autor: C. Roda.

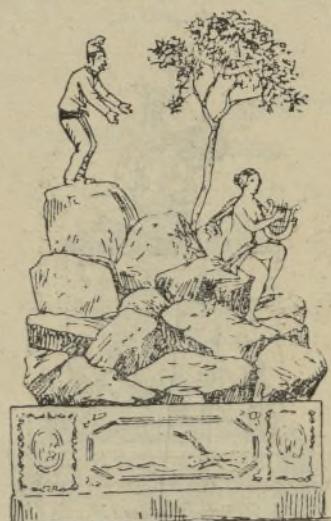
Cami Barcelona-Travesia Moncà
Tots estudiant per voler saber
aon naixqué el descubridor de
les Amériques.—Autor: La Co-
misió.

Roberto Castroviado
Asó de les obres d' alcantari-
llat es la gran cosa pera tindre
bones vistes.—Autor: Cases.

San Visent-Garrigues
Vallesia es gran.—Autor: La Co-
misió.

Sevilla-Denia
Una venus tocant l' arpa y un
gachó que la contempla. ¡Qué
voldrá dir asé!—Autor: La Co-
misió.

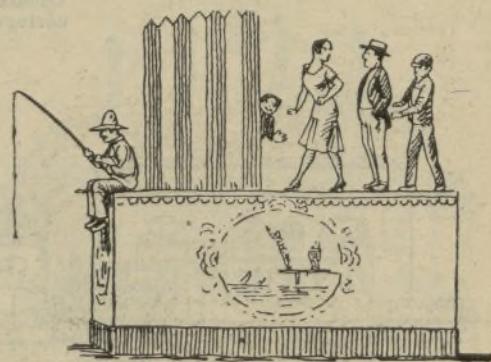
Pi y Margall-Cirilo Amorós
Les catástrofes que sufrixen els
exploraors del Polo.—Autor: L.
Bagán.

Plasa Comunió de San Esteve
Una esena en l'horta.—Autor:
F. Lanzuela.

Poble de Paiporta
Pareix qu' en Paiporta les ca-
rabases van que reinen.—Autor:
F. Guillem.

Ayuntamiento de Madrid

Sevilla-Doctor Serrano
En el mar cada u peixe lo que
pot.—Autor: L. Bagán.

Plaza Guerrillero Romeu
L' abundansia de falles fa qu' els artistes s' n' empuchen als núvols.—Autor: R. Cerdá.

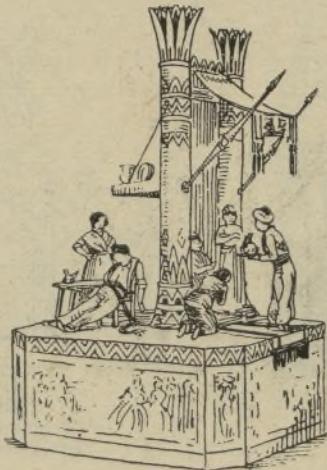
G. Sorolla-Torn
El poble y el Municipi homenajeant a Valensia.—Autor: La Comisió.

Baix-Mésó Morella
Alusió a la cuestió del fem.—Autor: J. Gómez.

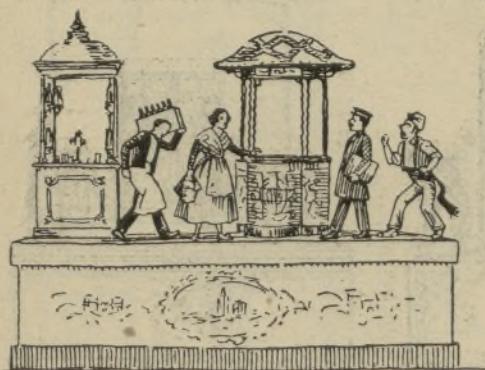
Plaza Congregasió
La desaparisió del mercat d' esta plaza, chusgá per els falleros.—Autor: L. Bagán.

Estrella-Julio Antonio
No es presis anar a Turquia pera que un home preng a la turca.—Autors: Conesa y Mirasol.

Nau-Bonaire
Esta falla es porta una intensió miureña. ¡Qui tinga ulls, que vejal!—Autors: Desfilis y Coret.

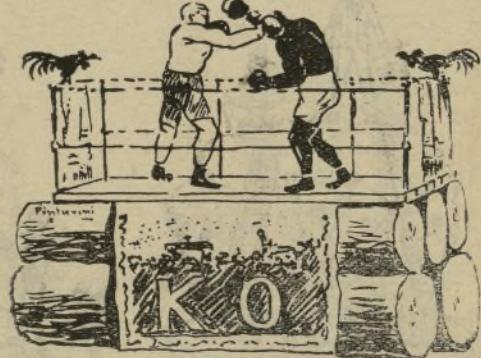
Maldonado-Torn
Fa referència a la desaparisió dels kioscos en virtut de les actuals reformes urbanes.—Autor: M. Herrero.

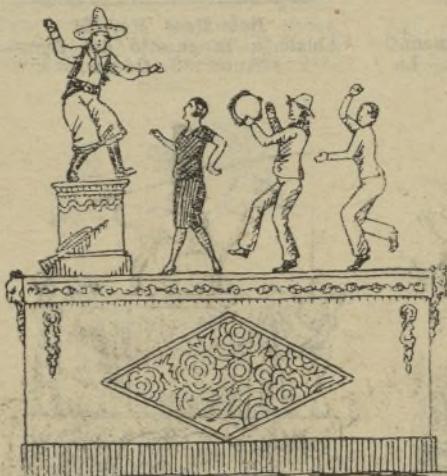
Plaza Micalet
Tres formes distintes de expressar l' amor per mig de la música.—Autor: C. Roda.

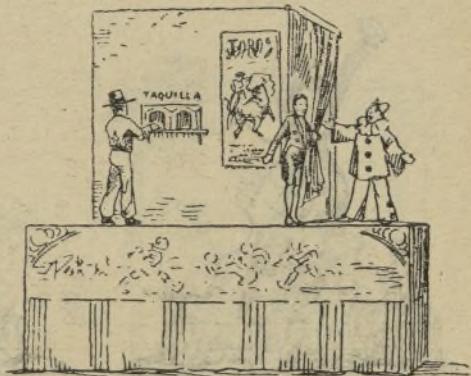
Grasia Adresadors-Mestre Clavé
Hui ya, ¡hasta el dimoni ve a
ore les falles! — Autor: Enrique
Guillot.

Balmes
Abans anaben a vore reñir als
pollastres; hui la gallera ha se-
gut substituïda per el ring.—Au-
tor: "Pinturini".

Llanterna-Saluders
Els balls exòtics invadint tot.—
Autor: Ariño.

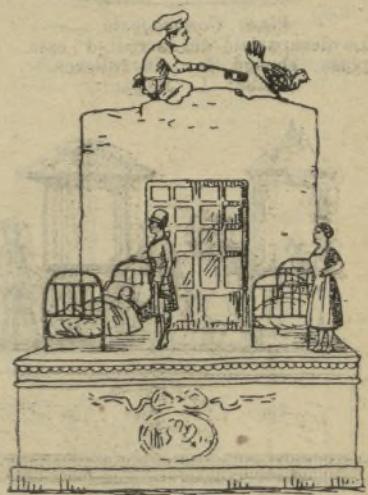
B. Pérez Galdós (Burjasot)
La plasa de bous convertida en
sireo ecuestre.—Autor: E. Cala-
buig.

Jai-Alai-Doctor Simarro
Pareix que aludieixa als duros
sevilláns.—Autor: La Comisió,

Murillo-Encarnasió
Uns inglesos que visiten Valen-
cia, quedant encantats d' ella.—
Autor: J. Llach

Sanatori de la Malvarrosa
Pocs son els que favorixen a este
Sanatori, sobre ser tants els que
d' ell trauen rasquit.—Autor:
Guillot.

Marti-Gran Vía
Pareix qu' en la Gran Vía se donen espectàculs teatrals de gran visualitat.—Autors: Desfilis y Coret.

Primado Reig
Esenes populars en la vía pública.—Autor: A. Castillejo.

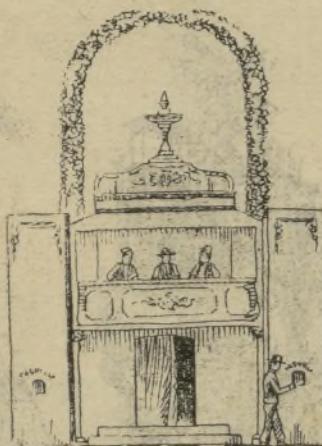
Cervantes-Padre Jofré
El visí al opí y demás drogues venenosos.—Autor: A. Castellano.

Plaza de Pertusa
A qui no té faena, el dimoni li 'n dona.—Autors: A. y M. García.

Bto. Juan de Ribera (Burchasot)
Pareix que fasa referència a que euan eauen quatre gotes, hia qu' embarencarse pa ixir de casa.—Autor: Matías.

Plaza Botánica
Pareix qu' els falleros chusguen así qu' el teatro nacional va de cap a caiguda.—Autor: La Comisió.

Borrull-Socós
Hui, sobre el mon, domina l' esent de Valensia.—Autor: La Comisió.

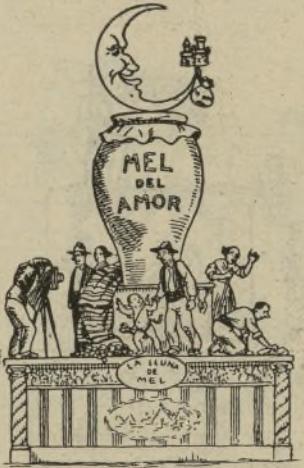
Correchería
Unes chiques que treballen pera que les arrepleguen la pepa cuan se muiguen.—Autor: A. Miralles.

Plaza del Abre
"La Moma" y els seus set pecats.
¿Quin de tots serà el pichor?
Autor: G. Justo.

Plaza del Anchel
Mig rollo en fabes. La chala
es una de les costums més tí-
piques de València.—Autor:
José Gómez.

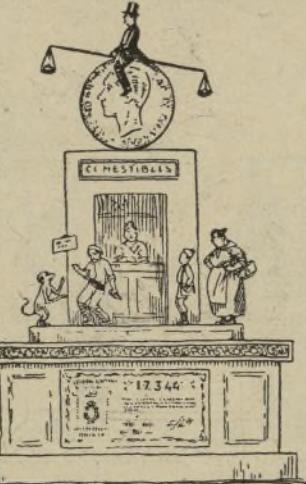
En Sanz-Grasia
En plena lluna de mel hia
qui li se torna fel.—Autor:
Manolo Vidal.

Paseo Pechina
¿Será ya hora de qu' es
pose una estafeta en aquell
barrio tan apartat?—Autor:
E. Galarza.

Paseig Germanies (Gandia)
Guerra a les burres!—Autor:
Manolo Vidal

Triador-Torn
La Loteria dona molts micos, per
això hia qui es gasta els dinés
en mones.—Autors: La Comisió.

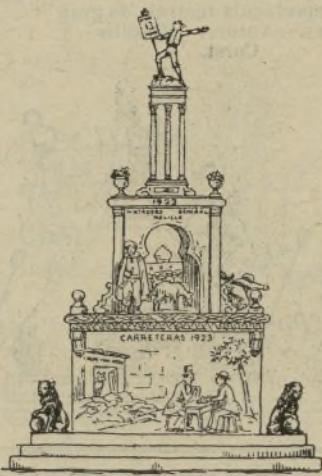
Plaza Collado
Una murga que va a un po-
ble y arrambla en tot lo que
pot.—Autor: Regino Mas.

Espartero-Padre Jofré
Una poda que fea molta falta.
—Autor: G. Cotanda.

Denia-Cádiz
La última falla. Pareix qu' els
falleros se tallen el cap can-
sats de fer falles.—Autor:
Juste.

Cuenca-Roberto Castroviido
Pareix que aludixca al trunfo d'
un 13 de Setembre.—Autor:
V. Lafont.

Juan de Mena-Espinosa
Tot en este mon se cam-
bia, hasta les costums.—
Autor: Manolo Vidal.

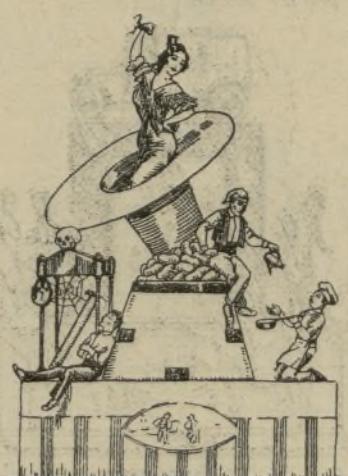
Carrer d' Alchirós
València trunfant y un valen-
siá que la fa trunfar.—Autor:
Villasalero.

Gran Via-Félix Piscuet
Per molta direcció qu' es do-
ne al rodache, sempre hian-
tropesóns.—Autor: E. Vidal
Moreno.

Doctor Sanchis Bergón
Aludix a la palpitant cuestió
de les aigües del Turia.—Au-
tor: Galarza.

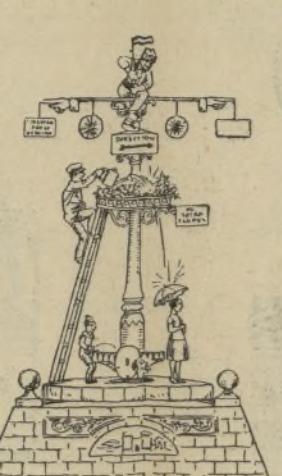
Plaza de San Lloréns
S' ha acabat el oli de cacau. Ni
Pareix que no hia que dormirse
gota en queda ya en la setrilla!
—Autor: Alfredo Duato.

Grau (Moll)
y viure molt alerta, si volem ser
algú.—Autors: Seguer y Arnal.

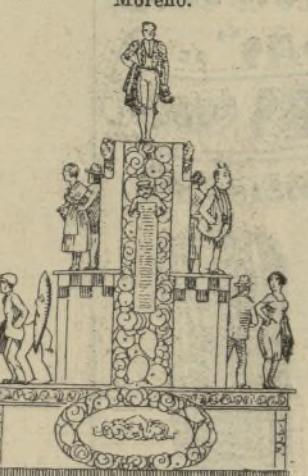
Cuba-Denia
Un ensomit borrascos del tio
Toni.—Autor: A. Guillot.

Creu de Mislata
El tio Pep ensomiallo que Va-
lençia serà algú dia.—Autor:
Martínez Portoles.

Francisco Sempere-Doctor Sumsi
Una Comisió fallera que
busca els dinés en la Lote-
ria.—Autor: Miralles.

Doctor Moliner-Puerto Rico
No tots els que torechen son
toreros!—Autor: Alvaro Mi-
ralles.

Borrull-Turia
La riquesa de València estriba
principalment en l'horta pro-
dichiosa que la rodecha.—Au-
tors: Martínez y Arriño.

Plaza Mariano Benlliure
Les belleses europees.—Autor:
C. Cortina.

EL FALLERO es el millor periódic
de **FALLES** que se publica

FÁBRICA DE

TUNAS .

CAMITAS

CAMAS

"PATENTADAS" de

VICENTE GENOVES GUBELLAS

PLEGABLES COMBINADAS

CON

SOMMIER

SOMMIERS Y

TELAS METALICAS

VALENCIA

FÁBRICA - JOSÉ M. ORENSE NUM. 15.
DESPACHO - 14 - 4 - 9.

Ayuntamiento de Madrid

SI ESTAN SUS **PIES**

HINCHADOS ARDIENTES
CANSADOS SUDOROSOS
SENSIBLES DOLORIDOS
SI PADECE DE
CÁLLOS DUREZAS
GRIETAS AMPOLLAS
SABAÑONES CONTUSIONES

NADA ENCONTRARA MEJOR QUE UN BAÑO

SAL-BÁN

Paquete para un baño 30 cénts.
Farmacias, droguerías y perfumerías
Laboratorio Lores-Barcas, 13-Vallencia
NOTA.—Remitiendo al autor tres pesetas
por giro postal o sellos de correo se mandan diez paquetes por correo certificado

Este periódic no trata de
ferli la competensia a
EL FALLERO

Si vol vosté un periódic
ben important compre
EL FALLERO

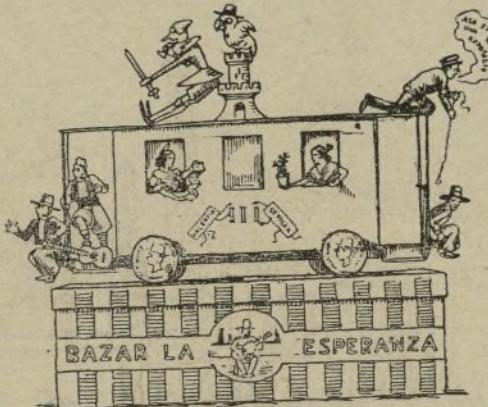

Els
evite

Angel Guimerá

No tots toquen debaes en les nits
d'albaes.—Autor: F. Paula.

Trinitaris

Una llauradora que defén, contra
una andalusa, el seu asiento de
tercera en el tren de la vida.—
Autor: E. Vidal Moreno.

Preciados-Rivadavia

Els reguladors de la sirculació
eviten molts atropells.—Autor:
S. Rubio.

Salvador

Porcs, nanos, micos... Molt fondo
deu de picar asó.—Autor:
J. Pastor.

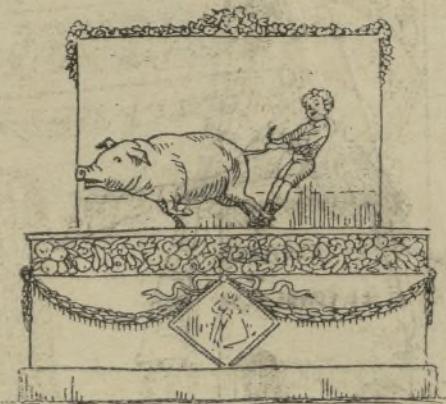
Plasa del Mestre Ripoll

Cóm mos chusguen als espanyols
els extrangers.—Autors: Martí-
nez y Aviñé.

Angel Guimerá

Un ciclista que té la chapa aon
li convé tindrela.—Autor: Gari-
aldi III.

Denia-B. Pérez Galdós

Un chiquet fentli la contra a un
pore.—Autor: F. Calabuig.

Jerusalén-Buenavista
El per qué se fa la festa de
San Donis.—Autor: Luis Ar-
chelós.

Plasa Mestre Ripoll
En la renovació de Valensia es
pert tot lo clàsic.—Autor: Mollá.

Plasa del Triador
Distintes maneres de flechar el
cor de la dona.—Autor: Haro.

Carrer de Marchalenes
Hasta del fem hia qui trau-
esenies de tocador.—Autor:
G. Cotanda.

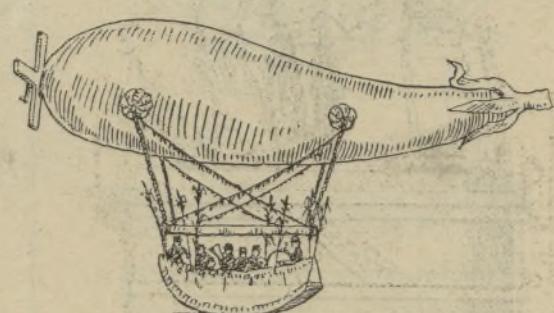
Plasa de San Chil
Hia que cuidar del turisme pera
qu' els forasters afluixquen a Va-
lensia.—Autors: Sanchis y Paula.

Creu-Roda
Hia qui abusa tant del allio-
li, que acaba per ixírselin del
morter.—Autor: F. Buhigues.

Plasa la Reina
Estasió aon tanca el "Conde de
l' Albarchina".—Autor: C. Cortina.

Carrer de la Pau
La sélebre banda de Villabufan-
da fa enguaf el viache en el di-
richible "Conde de l' Albar-
china".—Autor: C. Cortina.

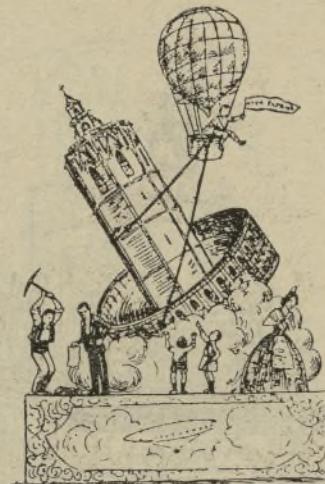
Sogueros-Ripalda

Les filles y la mare se guaixen
La vida... com poden, y el pare...
com aquell: "Dame pan y di-
me..." — Autor: A. Guillot.

San Vicent-Padilla

Pareix que aludixeja a la cuestió
de les aigües de reg.—Autor:
Carmelo Roda.

Chordana y atyasents

Hasta el Micalet y la plaza
de Bous van a desaparéixer
del mon.—Autor: José Mar-
tínez.

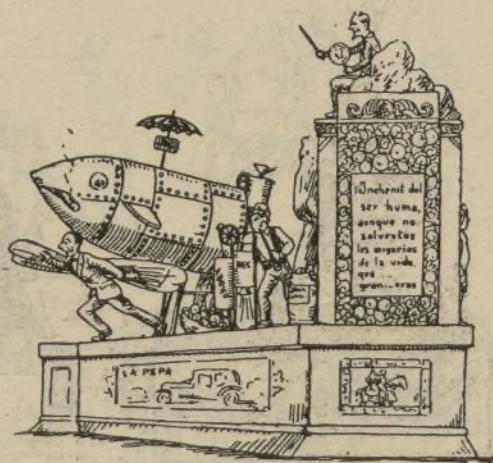
Viana-Torn

Colocaes dos torres en una ba-
lansa, la del Micalet pesa molt
més.—Autor: J. Sabina.

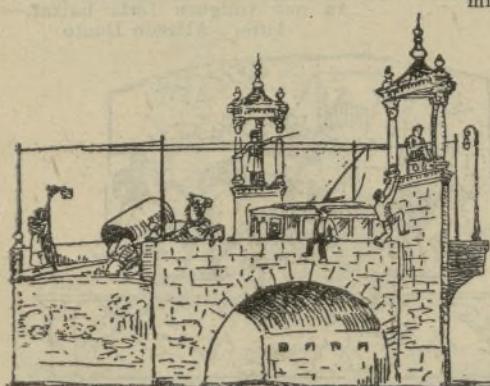
Blanquerías

Tot es parlar de la pau, però
sempre hia que viu preparat
pa la guerra.—Autor: La Co-
misió.

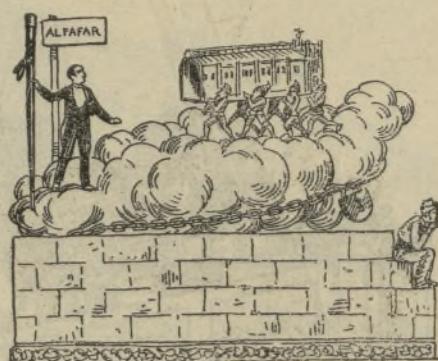

Plasa Rodrigo Botet

Cóm vivim y cóm podriem viure.
—Autor: A. Miralles.

— LLORENTE OLLÓS M.º Ourense
Essena qu' es veu a diari en el
pont de la Mar.—Autor: La Co-
misió.

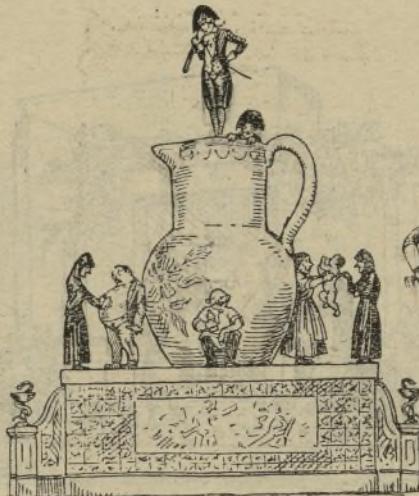
Plasa Manuel Cru

El tropés y l'estorp pera que la
estació del Nort es construixa
més afora.—Autors: Martín y
Ariño.

Plasa de San Chaume

Una de les moltes y famoses curanderes de grasia.—Autor: F. Roda.

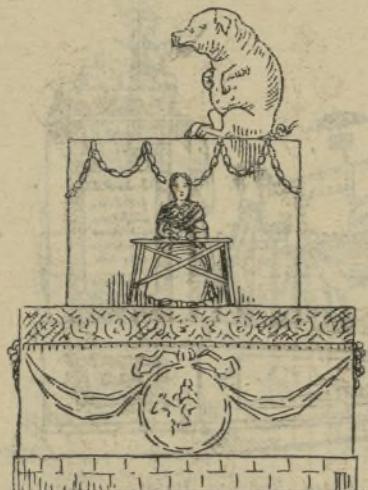
Ripalda-Benefisensia

Unes bones curanderes que fan inútil la asistensia facultativa en les enfermetats.—Autor: Regino Mas

Pelayo-M. Marzal

Aludix a lo que será Valensia en l' añ 2000.—Autor: G. Gabriel.

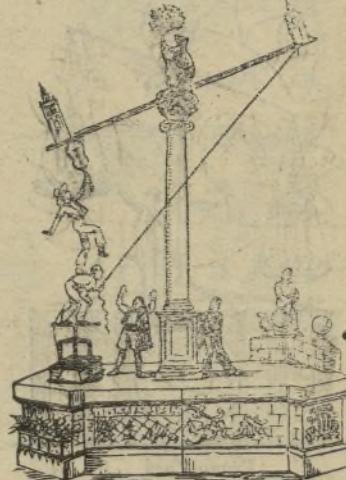
Pelayo-Julio Antonio

Totes les botifarres qu' es venen son de serdo?—Autor: T. Calabuig.

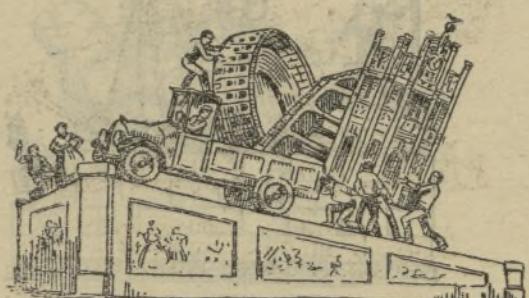
Benefisensia-Corona

Una novia en l' horta, en temps pasat.—Autor: A. Moreno.

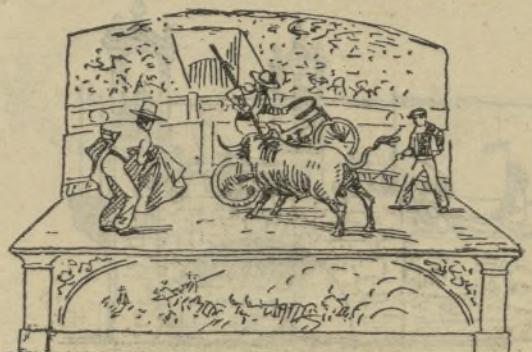
Plasa de Serrans

En la balansa de la vida la torre del Micalet pucha molt, encara que vulguen ferla baixar.—Autor: Alfredo Duato.

Germanías-Doctor Moliner

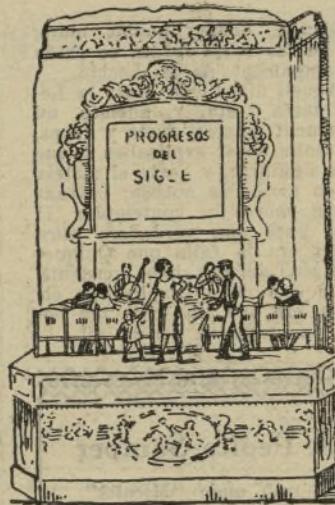
El traslado de la estació del Nort en la seu pasarela y la plasa de Bous.—Autor: L. Bagán.

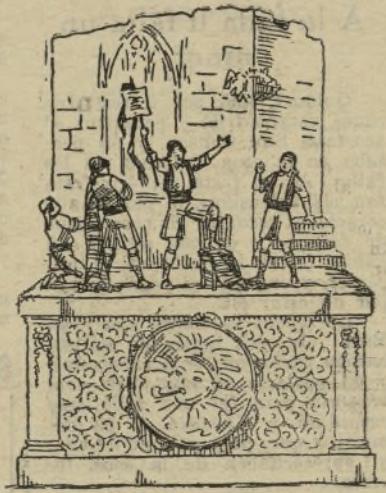
Els bous acabarán per ser picats en bicicleta.—Autor: La Comisió.

Encarnación-Carniceros
Pareix qu' es referixa a una
esena de la època romana.—Autor:
R. Perera.

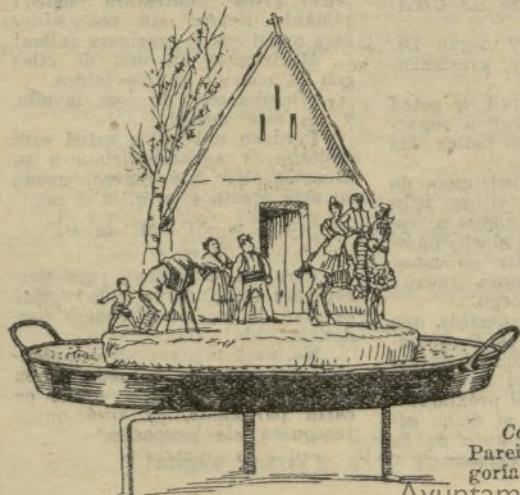
Don Juan de Austria-Empedor Bisbe
Un teatre en el qu' es representa
els progresos del sicle.—Autor:
E. Guillot.

El erit del Palleter?—Autor: Cases y Nácher.

Pizarro-Colón — Grups-aúca, continuació de la falla Pizarro-Cirilo Amorós.—Autor: C. Roda.

Conde Altea-Joaquín Costa
Pareix qu' es trata d' una ale-
goria de costums valencianes.—
Autor: La Comisja.

Plaza Tetuán
Así no es parem en miquetes; es
molesta el Micalet..., ¡afora en
éll!—Autors: Llacer y Pitarch.

Ayuntamiento de Madrid

A la falla li falta un ninot

Quiquet, allá per terres afrances, estava trist y pensatiu; s' acostaba San Chusep, y ell pensava en la seua Valensia, en les falles, en la festa qu' eixe dia fan els valensiàns, y ploraba de corache al recordar els seus temps de fallero, y de que ningú an havia faltat la falla en el seu carrer, y enguà tal vegá faltara per no estar ell.

De repent va tindre una idea. Entr' els seus amics de milícia havien varios qu' eren valensiàns, y ell parlaría en ells y els convenceseria pera fer una falla, que recordara a Valensia, y pa demostrar que, prop y llunt d' ella, s' enrecordaben de la seua terra.

Y dit y fet; per la nit, cuant tot el quartel estava dormint, Quiquet anà, lit per lit, eritant a tots els amics y exposantlos la seua idea.

Ni cal dir, que tots estiguieren conformatos en lo que Quiquet dia, y fent els preparatius pa la plantà se pasaren els dies, hasta la fecha desichada.

Molt li costà a Quiquet obtindre el permís del comandant; pero una vegá conseguit, y disentit el asunt de lo que trataría la falla, se dedicaren en ahincó a construirla.

Xauen, bonico poblat moro, que en les seues faldes se extén el campament de la Lechiò.

Aquell dia 19 de Mars la Lechiò tenia festa, y, ademés, un monument de sera, fusta y draps, que molts no s' explicaben lo que volia significar, y hasta el mateix Xauen arribà la notisia, baixant algúns moros a contemplar l' obra, pues una verdadera obra de art era la falla que Quiquet y els seus amics habien construit.

Lo que no s' explicaben els moros, era que, una cosa tan bonica, la cremaren per la nit.

Quiquet, rebosant alegría, explicaba als ofisials lo que aquells monicots volien significar, y u'd' ells, que per haber estat en Valensia comprenia tot lo que Quiquet volia dir, li obchétá:

— Tot està molt be, pero así li falta un ninot.

Quiquet quedà pensatiu; pero com el ochete era fer una falla, y ya estaba construïda, la observació del ofisial no tingué ningún interès.

Per la nit se prosedi a cremarla, y a Quiquet, per ser el apuntaor de la idea, li correspongué el honor de botarli foc.

Ya li había tirat el petrolio, y tenia en la ma el misto ansés, cuan una enorme chillardisa y una plucha de bales sorprengué a tots els allí presents: era una sorpresa dels moros.

Quiquet, ple de rabia porque no podia completar tota la seua obra, tirà el misto ansés al petrolio, que ardi immediatament, y com un loco se tirà en mig de la refrega, y agarrant al primer moro que va vore, y sinse importarli res les ferides que li había fet, s' el andugué aon la falla estava ardent, y dirichintse al ofisial, que asombrat miraba la seua bravura, li digué: "No dia vosté que a la falla li falta un ninot? Pues así el té!" Y, agarrant al moro, el tirà en mig de la foguera.

EL HOMBRE-GOMA

Rifien 10 Febrero 1929.

A Pepica Samper

El meu amic "Micalet", encara qu' es molt altiu, deu estar molt satisfet de lo que tot el mon diu: Qu' en sa soca portentosa, y en sa horta tan bledana, ha eixit una valensiàna que, per fina y per hermosa, es proclamà soberana. No haurà qui diga per què, pues en la terra del che, no hia una dona sixquera que, per bona y per sa fe, no puga plantar bandera.

DORA FERRER.

EL FALLEIRO es el periòdic de més pàchines y de més informació

Valensia es molt gran!

Valensia, qu' es cuna de festes castises qu' honren als que viuen baix lo "Micalet", hui oferix, reblida de traques y rises, la festa més típica qu' en lo mon s' ha fet. Festa que al cor porta dolsa algarabía, festa que ompli el ànima de goig y plaer, festa que mos porta la gran fantasia de fallas y traques, bunols y llorer. Conchunt macheštatis de policromia, en el qu' es contempla, tot arreu mesclat, el art y la grasia, la valensiània..., l' espirit d' esta terra, per tots admirà! Valensia, eixe dia esclata en riales; tot son trens y barcos, plens de forasters, que aplegan, ansiosos, per vore eixes falles, que orgulloses s' alsen en nostres carrers. Eixes falles nostres, castises, lloidores..., que, pera orgull nostre, sols asi se fan,

y que al contemplarles tan desllumbradores, fa que tots exclamen:

¡¡Valensia es molt gran!!

ANTONI MOMBLACH VIDAL

Un preg

Habem resbit la siguiente carta, que publiquem sinse llevar ni posar punt ni coma, tal com ella va:

"Señor Director de LA CHALLA:

Muy señor mío y digno Director del festivo y gracioso semanario.

Sentiré pueda servir a usted de molestia lo que voy a rogarle, perdonando vayan solas las iniciales en la firma.

Somos cuatro valencianas de corazón, dos madres y una hija de cada una; desesperadas de esta pícara vida y para morir, nuestro desejo sería morir en nuestra querida y hermosa tierra; hago a usted este ruego.

¡Sería usted tan amable que se entrevistase con el Presidente de la Comisión de una de las fallas correspondiente a la plaza de la Reina o más próxima?

El objeto es ver si dicho señor quiere hacer un auto de fe con nuestras cuatro personas.

¡Será una loca de veras, una desesperada, o una imbécil la que esto escribe y sus compañeras de desesperación, y además parientes en primera línea?

Vamos a ver si su amabilidad ilega al extremo de atender a estas criaturas, contestándonos por medio de su semanario, que todas las semanas tenemos el gusto de leer.

Nos seduce esta muerte; y además, en Valencia, sería un espectáculo. ¡No le parece a usted! ¡Nos contestará usted! ¡Cuánto tiempo sin ver arder esas artísticas y graciosas fallas!

Moriríamos en una de ellas con la sonrisa en los labios.

Desaparecer de este mundo, y de este modo!

Perdone mil veces usted esta molestia, y agradecidísima a su atención, que así espero, queda su más atenta s. s. q. b. s. m.,

P. M. de P."

Pero, filles meues: ¡tan desesperaes están de la vida! ¡Qué es aixó de morir! ¡Primero perder la vida!

No, no fumarem per compláurels; al contrari, diguemós aón mos podem dirichir a vostés en carta particular, y vorá quina juergueta els proposem!

¡Viva l' alegría!

Cuentos curts

En Madrid un pintor valenciano va fer una exposició. Un dels quadros figuraba una dona molt a la fresca, que duia la inscripció: "Estio."

—Y un fulano, al vórel, va exclamar:

—¡Estio! ¡Ca! ¡Millor crees qu' es tia!

Dialect ultra-modern:

—Acabe d' ofendre espantosamente al meu novio.

—Y cóm te ho has arreglat?

—Molt sensillo. He conseguit qu' em demane perdó.

Entre artistes:

—Les dones son més ben formades qu' els homes.

—Naturalment.

—Naturalment, algunes; y moltes artificialment.

Petronilo fa una declaració sensacional:

—Amies, me ease!

—Y això?

—Sí. Ya estic fart de dones.

De visita:

—Quin chiquet més guapo!

—Quin temps té?

—Tres mesos.

—Y es el més menut?

Cansóns falleres

Esta semana, Roseta, yo pensaba demanarte un duro pera les fallas que farán a San Chusep (1).

Dices que yo te fastidio porque rondo tu ventana; si la ronda tan sols es pa que' em dones pa la falla.

Esta chica que ara pasa, la tenim que socarrar. Ni en un chavo pa la falla mos ha volgut achudar!

VENANCIO AYZA

(1) No ha egaigut en vers. ¡Qué llástima!

Desichen padrina de pau

Els cabos Ramón Reboredo, Rodrigo Serrano, Mohamed Hassan, y els soldats Diego Yúfera y Antonio Pérez.—Tots ells perteneixen al primer Rechiment de Ferrocarrils, en destino en les oficines de Mayordomia-Leganés (Madrid).

Nota. Este capo Mohamed Hassan, de nacionatitat mora, ha segut batechat en Espanya, y el seu nom cristian es Mateo Rivas.

Al meu Pepico

Per si faltaba un Pepico en la festa de les falles, ra poc n' he batechat ú, que porta el nom de son pare y el de s' agüelo; es el dir, que per si els Pepes s' acaben, yo, segunt la tradisió, els en oferix un atre. Este meu, segunt la norma del ideals que yo guarde, ha de ser més valencià que la plaseta del Carmen. Estem ya cansats de vore que hui tot va cambiantse, y destrosem tot lo antic en l' afà de renovarse. La brusa ya no existix; hui hasda l' obrer porta trache en chachullo, y si te fills, els educa en uns llenguaches, que tindrán molta finor, mes no tenen qu' envecharli al nostre, tan espresiu y en més dolsura qu' els altres. Per això en el meu Pepico vull vincular eixe afecte —que va desapareixent— a nostres glories pasaes. Vule que tinga per sa terra un gran cariño de mare; que s' exprese en valencià, que còrrega baix les traques, y fasa de Motiló cuan apleguen els milacres. Que s' empine el eacherulo per Pascua, y que anar li agrada de paella algún dilluns; que sapia cantar albaes, y, sobre tot, sobre tot, cuan Mars aplegue, y les fallas naixquen en tots els cantòns, satíriques y atavines, en eixa policeromía de llums, que no pot copiarse, que demane la estoreta peva fer foc en l' espectacle de la nit de la cremá, ahon s' aviva l' entusiasme que per Valensia sentim sons fills del més pur llinache. Tot asò, en el meu Pepico vulle yo qu' en fervor s' arraigue. Ya que mor lo popular y en peu sols queden les fallas, fundint a lo seu calor les chenerasiones que naixquen, valensiàns!, formem el niu ahon el patri amor s' exalte, y no s' deixe sucumbir nostres costums valensiànes.

J. RODRIGO-ALAMAR

Este número ha segut revisat per la previa sensura gubernativa.

IMP. LA GUTENBERG — VALENCIA

No es lo mateix

La caixa dels diners, que els diners de la caixa.

Un sombrero de copa, que la copa de un sombrero.

La mar de coses, que coses de la mar.

Les chiques de una casa, que una casa de chiques.

Raere del carro, que el carro de raere.

El capital de un home, que un home de la capital.

La camisa de una dona, que una dona en camisa.

El trencall del picher, que el picher del trencall.

El poble de Tabernes, que les tabernes del poble.

Una entrà de sombra, que la sombra de una entrà.

Un chuao de burro, que el burro de un chuao.

Un gos polisia, que un polisia gos.

Les espases del Rey, que el rev de espases.

El Príncip de Gales, que les gales del Príncip.

La venta dels gats, que els gats de la venta.

RICARDO CARBONELL
(Barcelona)

Ensala de totes herbes

—Chica, ¿Eres afisioná a la música?

—Sí, molt.

—Pues ves al sine, que allí et convertirás en pianola.

—Pare, yo vull anar en burro. ¡Puche a la seua esquina!

—Señor meche; d' anit a ara el meu marit ha millorat molt.

—¡Sí...! ¡Això es que he equivocat la medisina!

DOS ENTHUSIASTES (Benicarló)

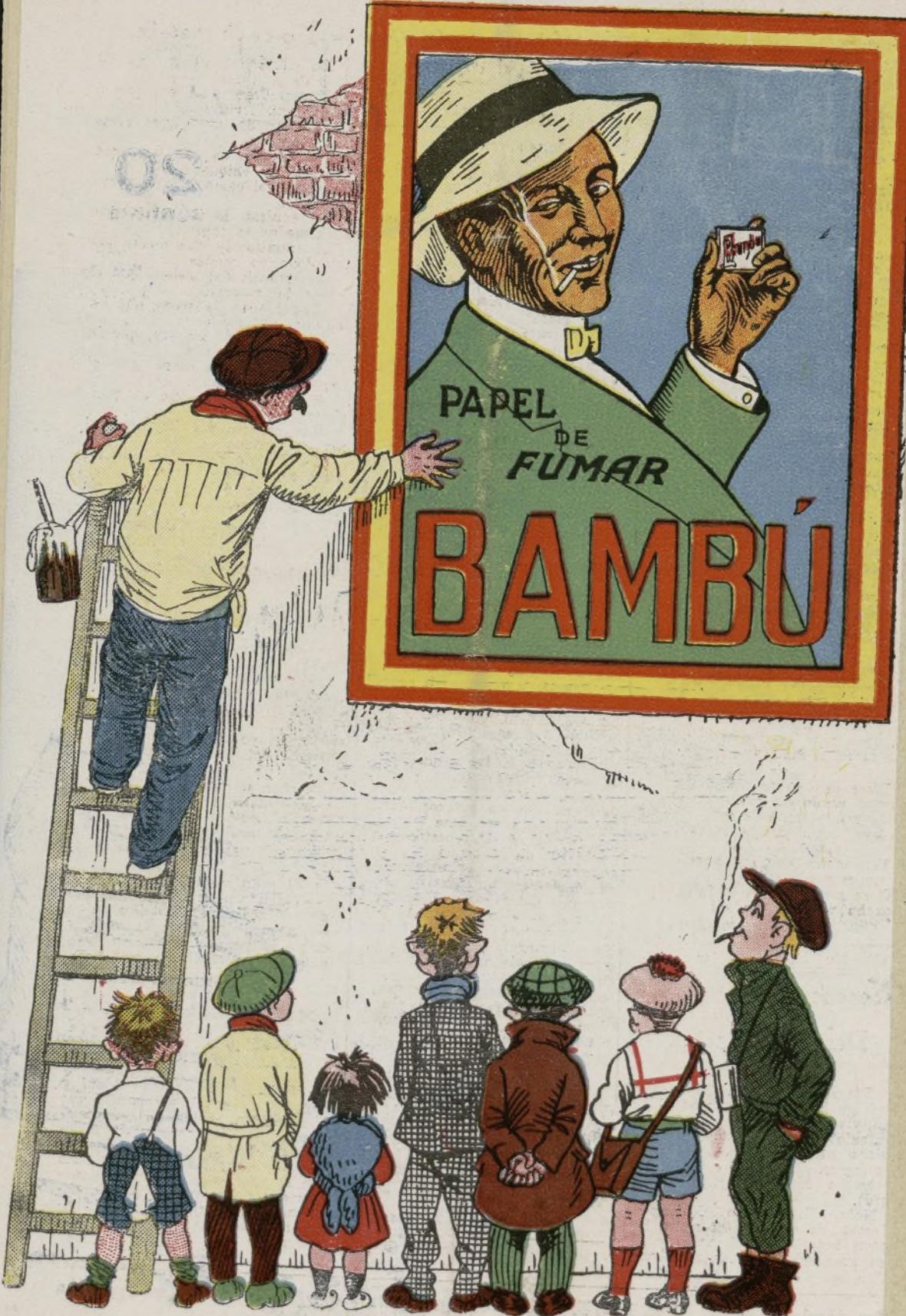
El granjero al veterinari:

—Tinga vosté molt de cuidao d' escriure en les botelles quina es la medisina pera la vaca y quina es pera la dona. No vull que puga ocurrirli algo a la vaca.

BENJAMIN LOPEZ

Padrina de guerra

Luis Recio, Mariano Alaní y Dolfo Fornet, tres chavals que perteneixen al Eixàrsit, que servixen com a mecànics de Aviación en el Aeródromo de Anamara, Láraque; els tres, valensiàns de la soga, solisiten tres chiques que vulguen servirlos de padrina de guerra, achuantolos xinxena a sobreportar el pes del deure patri.

Ayuntamiento de Madrid